

Vergaderjaar 2021–2022

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

Nr. 311

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 juni 2022

De landelijk netbeheerder TenneT heeft mij helaas laten weten dat het morgen 9 juni bekend maakt dat het hoogspanningsnet in Limburg en Noord-Brabant nagenoeg aan de maximale capaciteit zit. Hierdoor komt er een voorlopige stop voor bedrijven en instellingen die een aansluiting op het elektriciteitsnet van TenneT willen of hun bestaande aansluiting willen verzwaren. Dit geldt zowel voor de afname als invoeding van elektriciteit. Voor kleinverbruikers (zoals particulieren) en woningbouw zijn er vooralsnog geen gevolgen. Gezien de grote maatschappelijke impact hiervan in deze provincies is het voor mij van belang om uw Kamer hier proactief over te informeren. Hoewel dit de eerste keer is dat TenneT met een degelijke melding komt, is dit helaas ook een probleem dat op het regionaal elektriciteitsnet (bijv. in Noord-Holland) speelt.

Oorzaak

De snelle ontwikkeling van het aantal warmtepompen, laadpalen, nieuwe bedrijven en de verduurzamingsinitiatieven van de industrie leidt tot een explosief stijgende vraag naar capaciteit van het elektriciteitsnet. De laatste maanden is er in Noord-Brabant en Limburg voor ruim 800 megawatt aan nieuwe verzoeken bijgekomen, vergelijkbaar met vier keer het vermogen van de stad 's-Hertogenbosch. Hierdoor begint het hoogspanningsnet op een aantal plekken (de koppeltransformatoren tussen het hoogspanningsnet en de middenspanningsnetten) te knellen en wordt de maximale capaciteit van het netwerk bereikt. Dit is de aanleiding voor TenneT om een voorlopige stop af te kondigen voor bedrijven die een nieuwe aansluiting willen, zowel voor afname als opwek van elektriciteit. Hierdoor komen aanvragen van grootzakelijke klanten voor een nieuwe of zwaardere aansluiting op het elektriciteitsnet op een wachtlijst. Deze kunnen pas aangesloten worden als er extra netcapaciteit bij komt.

Tijdelijke maatregelen om het net zo efficiënt mogelijk te gebruiken.

TenneT gaat de komende periode in overleg met partijen die bereid zijn om tegen een vergoeding de belasting van het net op piekmomenten te beperken, waardoor er weer extra capaciteit kan ontstaan. TenneT zal morgen ook een formele melding doen bij ACM dat het met het congestieonderzoek voor afname start. Dit onderzoek zal naar verwachting in december door TenneT worden afgerond. Momenteel loopt er in beide provincies al een congestieonderzoek voor invoeding van elektriciteit. Het resultaat van dit onderzoek wordt in september verwacht. Ik doe dan ook een dringend beroep op alle partijen in deze regio om deze flexibiliteit waar mogelijk beschikbaar te stellen.

Structurele oplossing

TenneT versterkt zijn organisatie fors en groeit de komende tijd van 6.000 naar 10.000 werknemers om zijn uitvoeringscapaciteit te versterken. Daarnaast gaat TenneT de komende tien jaar twee miljard euro investeren om de capaciteit van het hoogspanningsnet in Limburg en Noord-Brabant structureel te vergroten. Zo wordt de bestaande 380kV-verbinding tussen Geertruidenberg en Maasbracht versterkt om meer elektriciteit te transporteren. In Noord-Brabant wordt er gewerkt aan nieuwe hoogspanningsstations in onder meer Halsteren, Boxmeer en Tilburg. In Limburg wordt onder meer gewerkt aan netversterkingen in de regio Graetheide, Born en Lutterade. Deze uitbreidingen zijn in voorbereiding en zullen komende jaren worden gerealiseerd en fasegewijs in gebruik worden genomen. TenneT verwacht in Noord-Brabant in 2025 een aantal grote projecten op te leveren en in 2027 in Limburg. Ondertussen blijft ook de regionale netbeheerder Enexis de komende jaren fors investeren om de het onderliggende net te versterken. Voor al deze investeringen van TenneT en Enexis is de voortvarende inzet van medeoverheden ook cruciaal, bijvoorbeeld voor snelle afgifte van vergunningen of het ter beschikking stellen van grondlocaties.

Zoals eerder ook aangekondigd in mijn Kamerbrief over de transportschaarste (Kamerstuk 29 023, nr. 281) neemt het Rijk ook een aantal maatregelen om verlichting te bieden:

- Met de Rijkscoördinatieregeling zorg ik voor een gecoördineerde en efficiënte ruimtelijke inpassing en vergunningverlening voor TenneT-projecten.
- Met de voorgenomen Energiewet, die ik eind dit jaar aan uw Kamer verwacht voor te leggen, bied ik extra ruimte op een aantal vlakken:
 - o Zo krijgen netbeheerders een grondslag om capaciteit meer flexibel beschikbaar te stellen (non-firm capaciteit) aan partijen waardoor er minder snel sprake kan zijn van congestie.
 - o Creëer ik een grondslag om gecontracteerde capaciteit die niet gebruikt wordt onder omstandigheden te laten vervallen.
- Heeft de ACM recent een besluit genomen waardoor congestiemanagement effectiever (op regionaal niveau) kan worden ingezet.
- Ten slotte werk ik samen met netbeheerders, ACM en medeoverheden aan een prioriteringsrichtlijn als onderdeel van het MIEK om bij uitbreidingsinvesteringen rekening te houden met maatschappelijke prioriteiten. Ik verwacht uw Kamer hier na de zomer over te informeren.

Tot slot

Dit is uiteraard erg spijtig nieuws voor de bedrijven en instellingen in deze provincies. Ik neem uiteraard het initiatief om samen met medeoverheden TenneT, Enexis en marktpartijen op korte termijn om tafel te gaan om

gezamenlijk op zoek te gaan naar verlichting voor deze situatie. Ik zal de ervaringen die het Rijk, netbeheerders en medeoverheden opgedaan hebben als gevolg van soortgelijke problematiek in Amsterdam en Noord-Holland hier uiteraard in meenemen. Zo wil ik samen met de partijen bijvoorbeeld nagaan of het aanstellen van een Taskforce directeur congestie zoals dat in Amsterdam plaatsvindt hier ook zinvol is. Helaas moet ik ook reëel zijn en aangeven dat transportschaarste zich als gevolg van de enorme vraag naar transportcapaciteit ondanks alle inspanningen van de netbeheerders op korte termijn niet eenvoudig laat oplossen.

De Minister voor Klimaat en Energie,
R.A.A. Jetten